

Hølgens Golf Club, Romsdal, Norway

Kilder :

- Boken "Turisttrafikken i Molde og Romsdalen gjennom 100 år" av Johan Setnes Sunnmørsposten
- Artikkel i 2002 " 90-års jubileum for golfbane i Møre og Romsdal" av J. Chr. Daae-Qvale, Solnør Gaard.
- Per Thore Mjelva, Åndalsnes
- Romsdalsmussets årbok 2001
- Sigurd Nora,

Den første golfklubben i Norge ble stiftet i 1902 og het Hølgens Golf Club. Klubbens første president var oberstløytnant August G. Spørck. Golfbanen, med sine 9 hull, lå på Setnesmoen militærleir ved Åndalsnes.

Hølgens Hotel ble bygd i 1887 og om sommeren var flertallet av gjestene engelske. Disse kom blant annet for å fiske laks i Rauma. Hotellet ble i 1902 kjøpt av engelskmannen Harold Oldred. Han moderniserte og bygde på eiendommen som nå fikk sitt utseende i dragestil - eller vikingstil - som lokalbefolkningen kalte det. Både Oldred og hans engelske hotellgjester var interessert i golf. På Setnesmoen var det også den gang ekserserplass. Kommandanten der var oberstløytnant August G Spørck. Mange av de engelske gjestene på hotellet hadde militær bakgrunn og var en naturlig omgangskrets for Spørck og hans offiserer. I England var golf blitt en svært populær sport hos offiserene, og det gikk ikke lang tid før planene om en golfbane i rimelig nærhet av hotellet så dagens lys. Man kunne jo ikke fiske laks hele tiden. Samme år som Harold Oldred overtok hotellet, ble Hølgens Golf Club stiftet og en bane med 9 hull ble påbegynt på Setnesmoen.

I 1905 arrangerte Hølgens Golf Club den aller første golfturneringen i Norge. Hotellet fikk produsert og ga ut flere prospektkort med bilder og tekst fra dette arrangementet. Etter omfattende arbeid med påbygginger og modernisering, fikk hotellet nytt navn. Det nye navnet var Park Hotel, og golfklubben endret navn til Park Hotel Golf Club. På folkemunne ble golfklubben kalt for «Park-klubben».

I denne tiden var det flere engelske investeringer i Romsdalen. Tobakkskongen H. Owerton Wills hadde kjøpt Aak Hotel, og Lord Bromley Davenport hadde kjøpt Fiva-gårdene og sikret seg rettighetene til de beste laksevaldene i Rauma. Lord Bromley Davenports lakseresidens, Fiva House, er fortsatt blant de mest fornemme og ettertraktede sportsfiskemiljøene i Norge.

Om somrene kom det dusinvis av engelske laksefiskere som også spilte golf på banen på Setnesmoen. Lordene hadde med seg engelsk tjenerskap og det ble ansatt en engelsk pro som hvert år kom over fra England og underviste så lenge sesongen varte. Vedlikeholdet av banen ble foretatt av lokale folk. Golfklubbens president og kommandant på Setnesmoen, August G Spørck, var også politisk aktiv. Han var blant annet forsvarsminister i G. Knutsens regjering i 1910.

Harold Oldred solgte Park Hotel i 1907. Golfklubben er registrert aktiv fram til første verdenskrig. Det er blitt antatt at Lord Bromley Davenport, som nå var fast etablert på Fiva House, overtok ansvaret for golfklubben. Frem til i dag har det ikke lyktes å få dette dokumentert.

Jakt og fiskeslottet "Visthus"

Ikke langt fra Åndalsnes ligger Vistdalen. Der bygde engelskmannen Guy Freemantle sitt jakt- og fiskeslott, Visthus, i 1908. Han hadde store ambisjoner. I sorg over tapet av sin kjære hustru, solgte han allerede i 1910 ferieparadiset sitt. Eiendommen Visthus ble overtatt av Sir Wilfred Lawson som var

politiker og avholdsmann. Det er mulig at begge disse var gjestespillere på golfbanen på Setnesmoen. Ved Visthus ble det også anlagt en liten golfbane. Men det var først etter at eiendommen kom på norske hender. Skipsreder Thor Thoresen kjøpte Visthus i 1918 og i en artikkel om Visthus i Romsdalsmuseets årbok for 2001, står følgende å lese: " Herskapet på Visthus brukte mellom anna å spele tennis og golf i fritida. Thoresen fikk laga inngjerda baner mellom Visthus og Herut ".

Eiendommen kom igjen på nye hender. Østersfarmer og komponist Bjarne Eidsvig fra Ålesund kjøpte herskapsboligen i 1940. "Barna nytte godt av leikeapparata som sto igjen frå Thoresen var eigar. Siden golfsporten ikkje var komen til Ålesund enno, brukte Eidsvigbarna å spele krocket der golfbana hadde vore. "

Vi kjenner ikke til omfanget av golfbanen ved Visthus, men det er interessant å notere seg at det ble bygd en privat golfbane i Vistdalen i tiden rundt 1918-20. Kanskje det var omkring disse tider at Park Hotel Golf Club visnet hen.

En ny golfbane anlegges på Setnesmoen

Den 2 juli 1963 krev Åndalsnes Avis følgende artikkel :

«Golfbanen på Setnes ble åpnet under skottebesøket»

" I shall nevner forget that game" - Planer om å starte golfklubbb

Golfbanespill er ikke nytt her i Romsdalen. Etter de opplysninger som foreligger har man visstnok hatt landets første golfbane her. Direktør Heramb-Aamodt, Molde er således blitt fortalt av en nå avdød moldenser, Fiksdal, at han klippet golfbanen til Park Turisthotell omkring århundreskiftet.

"Familieboken" har et avsnitt om golf under tittelen " Et presisjonsspill for rolige nerver" der det heter:

"Spilletts innførelse i Norge er en pussig historie. En del engelske laksefiskere i Romsdalen fant i årene like etter krigen (første verdenskrig) ut at de store gressbevokste sletter ved Rauma os var som skapt for golf, ja en fullt ferdig bane. De begynte å spille på stedet, og dermed var golf et faktum i Norge"

"Familieboken" har således ikke hatt kjennskap til golfbanen på Park. Videre kan nevnes at Jørgen Aaland, Veblungsnes, har vært caddy for golfspillere i 1907.

Direktør Heramb-Aamodt har tidligere tilbudt seg å assistere ved anlegg av en golfbane på Setnesmoen, og Skottetoget nylig ga støtet til at man gikk i gang. Heramb-Aamodt og Sverre Jendem fra Molde kom innover og sammen med Aaland, løytnant Brandtsæter og Per Thore Mjelva, ble det laget en golfbane på Setnesmoen.

Torsdag 27 juni ble golfbanen gjenåpnet og det ble spilt et parti mellom Norge og Skottland.

Etter spillet sa én av skottene: "I shall never forget that game" og det samme var visst også de andre deltakerne enige om, der de spilte under massivet av Vengetindene, Romsdalshorn, Trolltindene og de andre Romsdalsalpene med sekkepipemusikk.

Golfbanen er langt fra ferdig, men mulighetene er overordentlig store, uttaler direktør Heramb-Aamodt.

Tenk om banen kunne ta en sving nedom Rauma os, slik det kanskje har vært en gang i følge Familieboken, og hvis man så også kunne få baner i Ålesund, Dombås og Molde, så ville distriktet trekke til seg meget ønskverdige turister som ville stoppe litt.

Så vidt vi forstår er det planer om å få i stand en golfklubb her inne, så banen på Setnesmoen kan bli brukt og eventuelt utbygget videre."

Så langt Åndalsnes Avis i 1963.

Per Thore Mjelva kan legge til (2. desember 2010):

«Jørgen Aaland var initiativtaker til banen, som hadde 6 hull og Tee 1 på brinken like over ungdomsherberget. Jørgen var pensjonert norsk-amerikaner som hadde kommet tilbake til Veblungsnes for å bo der. Han hadde tatt med sin elektriske golf-cart og brukte den mye, siden han hadde vondt for å gå. Han brukte den på Veblungsnes, til Åndalsnes eller til Setnesmoa.

Løytnant Brandsæter var sjef på Setnesmoa, og således den som hadde gitt Aaland tillatelse til å anlegge banen. Jeg kan ikke huske at han hadde eget golfutstyr, han fikk muligens låne av Aaland? Han var i alle fall interessert i sporten, men deltok ikke i den internasjonale konkurransen mot skottene.

Heramb Coucheron Aamodt var direktør på Confektionsfabriken Superb i Molde og hadde vel spilt en del golf tidligere. Sverre Gjendem var journalist (eller fotograf) i en av Molde-avisene, og hadde også spilt tidligere.

Jeg var nokså fersk i faget. Jeg arbeidet i familiens jernvare- og sportsforretning, var tidlig i 20- årene og ble anmodet av Aaland om å delta i sporten. Egentlig var det bare Aaland og jeg som var noe aktive. Vi begynte i `62 og spilte sporadisk, både sammen og hver for oss, det året og neste. Jeg hadde kjøpt inn 2 sett køller med bag, baler og pegs, for Aaland ønsket at jeg kunne leie ut dette til turister og lokale. Det ene settet har jeg hatt til nå, det andre ble overlatt til et familiemedlem for mange år siden, da han bodde i nærheten av en bane.

Banen hadde 6 hull så vidt jeg husker. Vi hadde neppe greid å lage flere med vår sporadiske innsats. Det var en slags green rundt hullene, men fairwayen var nesten som en rough. Heldigvis gikk det kyr og beitet på hele Moa den gangen, og de holdt gresset nede. Til gjengjeld ble det en del tilfeldige hindringer... Da Aaland ikke orket å spille lenger, gled det hele over, kanskje allerede i `64. Jeg kan ikke huske jeg spilte noe etter den internasjonale match'en vi hadde i `63.

Årsaken til at skottene kom hit, var selvfølgelig at de skulle følge i lord Sinclairs fotspor. Han kom i 1612, og det var meningen at de skulle komme i 1962 (250-års markering). Det ble hindringer, og turen ble utsatt. Men i slutten av juni `63 kom et skip med soldater (studenter som avtjente militærtjeneste i sommerferien) og offiserer. Flere av offiserene var også inne på repetisjon. Arrangementskomiteen hadde avtalt flere aktiviteter med skottene, og en golfmatch var blant dem. Vi var fire fra hvert land, navnet på de skotske offiserene har jeg ikke. Utfallet var for så vidt greit, vi ble grundig slått, selv på hjemmebane. Etter kampen møttes begge lagene i "Sykehuset" som var kvarter for skottene, og vi skåltefor hverandre i skottenes medbrakte whisky. Jeg vet ikke om løytnant (senere kaptein) Brandtsæter har skrevet noe om golfbanen i papirer for Setnesmoen.»

Åndalsnes 02.12.2010

Arkivene

Vi har etterspurt militært arkivmateriale på Setnesmoen, men har ikke klart å oppspore noe informasjon fra den tiden golfbanen var i drift. Noen hevder at arkivene brant opp under 2. verdenskrig da Åndalsnes og omegn ble utsatt for heftig bombing fra tyskerne på jakt etter gullbeholdningen til Norges Bank. Andre påstår at disse arkivene er blitt flyttet på flere ganger uten at det har lyktes oss å oppspore dem. Også arkivene og bildematerialet på Park Hotel forsvant i brannen i 1971 da hele hotellet brant ned til grunnen.

Rauma Golfklubb anno 1997

Det er ikke registrert noen ny golfaktivitet på Setnesmoen siden slaget mot skottene i 1963, inntil noen lokale ildsjeler i 1997 gikk sammen og stiftet Rauma Golfklubb. Vi retter en takk for dette initiativet til Elling Thokle, Kåre Strauma, Bjarne Helde, Panya Thimamontre og Jan Skorge.

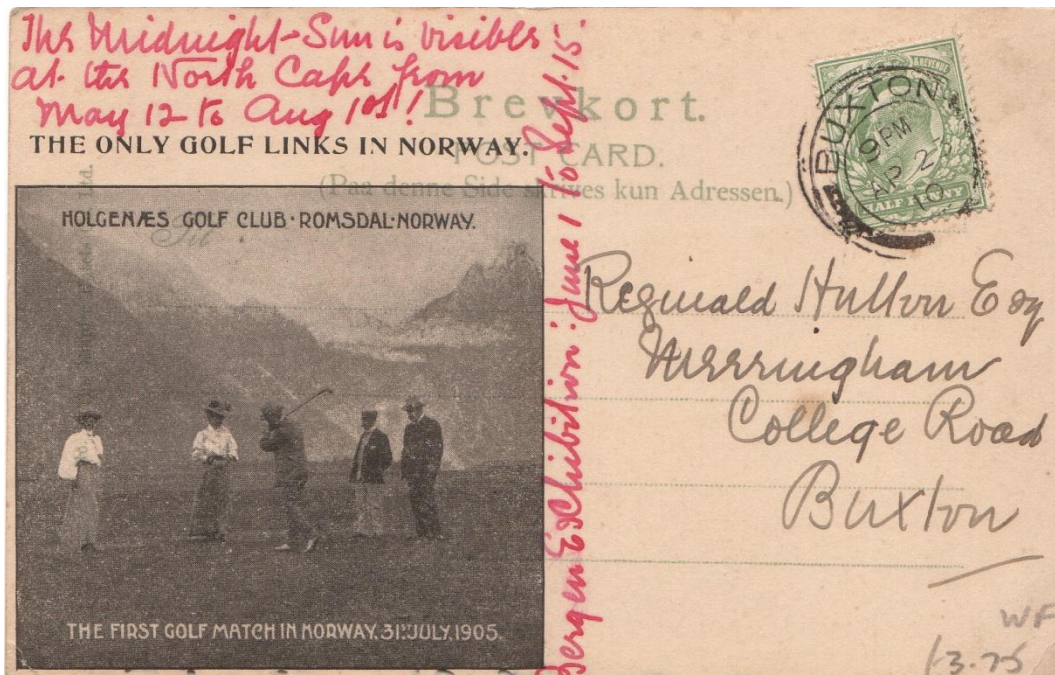
Rauma Golfklubb ble stiftet 3 juli 1997 og det ble inngått avtale med grunneierne og Forsvaret om leie av grunn. Banen ble anlagt på det stedet hvor Norges første golfturnering ble arrangert i 1905. Det startet med en slopet 6-hullsbane som senere er blitt utvidet til 9 hull. Klubben har med andre ord en bane som tilsvarer den historiske golfbanen til Hølgenæs Golf Club.

Oppdatering vedrørende antall hull på Rauma Golfbane i 1905.

Sigurd Nora, 27. februar 2012:

Vår beste kilde, ca 90 år gamle Jens Chr. Daae-Qvale på Solnør Gård ved Ålesund (der hvor Ålesund Golfklubb har sin bane) hevder bestemt at hotelleier (britiske) Harold Oldred dannet golfklubb i 1902, valgte kommandanten på Setnesmoen ekserserplass, oberst Spørck, som klubbens president og fikk ved hjelp av ham anlagt en 9-hulls golfbane på Setnesmoen.

Hotel Hølgenæs, senere Park Hotel, ga ut flere prospektkort og på disse kortene figurerer klubben med flere forskjellige navn. Hølgenæs Hotel & Links, Hølgenæs Golf Club og Park Hotel Golf Club, populært kalt "Park-klubben". På to forskjellige prospektkort som ble gitt ut i forbindelse med turneringen på Senesmoen i 1905: "The first golf match in Norway, 31 July 1905" står det Hølgenæs Hotel & Links på det ene kortet og Hølgenæs Golf Club på det andre. På det sistnevnte står det i tillegg over bildet "The only Golf Links in Norway".

Vi mener og tror at den første banen her hadde 9 hull. Husk at hotellet og dalen var et eksotisk reisemål for den fremste britiske og europeiske adel og det ble satset på høy kvalitet både på hotellstandard og fritidstilbud. Jeg tror neppe at denne målgruppen ville akseptere en golfbane på bare 6 hull.

Det som kanskje kan forvirre litt, er at det på ny ble anlagt en 6-hulls golfbane på Setnesmoen rundt 1960. Det var vel egentlig ikke en golfbane; det var et privat initiativ av en tilbakevendt norskamerikaner, Jørgen Aaland, som fikk tillatelse av grunneierne til å lage 6 greener som han fikk satt opp gjerde rundt. Ikke flyttbare hindringer var bl.a. beitende kyr. På denne naturbanen ble det arrangert turnering mellom skotske offiserer og lokale golfere i forbindelse med 250-års jubiléet for Lord Sinclairs skottetog. (Det som fikk sitt endelikt ved Otta i Gudbrandsdalen fordi Prillar-Guri og dølabøndene gjorde ende på dem.)

Området har så ligget brakk for golfeventyr fram til gründerne for Rauma Golfklubb satte i gang på nytt i 1997.

Altså - vi holder fast ved at den opprinnelige banen hadde 9 hull.

Sigurd Nora, Romsdalshorn
6300 Åndalsnes

